

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Андрусь О.І.

доцент ФММ НТУУ «КПІ»

Гречухін А.С.

студент ФММ НТУУ «КПІ»

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В цій статті досліджені напрями та шляхи підвищення ефективності виробництва підприємства. Розглянуті основні фактори та показники, які забезпечують економічно ефективне функціонування виробництва в нестабільних ринкових умовах, а також фактори зростання його ефективності. Встановлено зв'язок між соціальною та економічною ефективністю підприємства.

Ключові слова: ефективність, виробництво, ефективність виробничої діяльності, економічне зростання, економічна ефективність, соціальна ефективність.

Вступ. На сучасному етапі розвитку України забезпечення конкурентоспроможного функціонування виробничого підприємства обумовлює необхідність забезпечення економічної ефективності виробництва. Ефективність виробництва – категорія, яка характеризує віддачу, результативність виробництва. Вона свідчить не лише про приріст обсягів виробництва, а й про те, якою ціною, якими витратами ресурсів досягається цей приріст, тобто свідчить про якість економічного зростання [1]. Конкурентне ринкове середовище вимагає від підприємства постійного вдосконалення. В умовах високої конкуренції та нестабільних ринкових умов все більш актуальним постає питання використання стратегічних інструментів для підвищення економічних показників виробництва. Для всіх підприємств дуже важливо враховувати фінансові результати, що відображають динаміку витрат і доходів протягом певного часу. Однак, сама фінансова інформація, виражена в грошовій формі, без належного аналізу виробничого процесу, ефективності використання виробничих ресурсів та знайдення нових ринків збуту не дають чіткої оцінки стану підприємства та перспектив його подальшого розвитку. Тому, стратегічне управління економікою підприємства, аналіз ефективності діяльності, фінансового стану, аналіз витрат матеріальних ресурсів, а також способи та шляхи забезпечення ефективного функціонування підприємств становлять значний інтерес для вчених, спеціалістів і економістів усього світу. Над теоретичними і практичними аспектами використання стратегічних інструментів підвищення економічної ефективності виробничої діяльності працювало багато зарубіжних вчених, серед яких Ф.

Енгельс, К. Маркс, К. Макконнел, Ф. Тейлор, С.Л. Брю. Це дає змогу опанувати їх досвід і застосувати його на практиці.

Постановка завдання. Мета статті – проаналізувати шляхи та напрями підвищення ефективності виробничої діяльності в Україні.

Результати дослідження. Необхідно підкреслити, що ефективність виробництва на підприємстві тісно пов'язана з проблемою раціонального використання ресурсів всіх видів, через їх обмеженість. Раціональне використання виробничих і трудових ресурсів є дуже важливим резервом для покращення ефективності виробництва, зростання обсягів виробленої продукції, підвищення продуктивності праці та фондівіддачі. Економісти та науковці відображають економічну ефективність через деякі вартісні показники, які отримуються на проміжній та кінцевій стадії виробництва на підприємстві чи в іншій інтеграційній виробничій структурі. Фактори зростання ефективності виробничо-економічних та інших систем діяльності доцільно здійснювати за:

1) видами витрат і ресурсів (зростання продуктивності праці, зниження фондомісткості та матеріаломісткості виробництва, раціональне використання природних ресурсів).

2) напрямками розвитку та вдосконалення виробництва (прискорення науково-технічного прогресу, підвищення якості й конкурентоспроможності продукції);

3) місцем реалізації в системі управління виробництвом (детальне знання масштабів дії, форм контролю та використання найбільш істотних внутрішніх і зовнішніх факторів ефективності на різних рівнях управління діяльністю)[2].

Вирішення питання росту ефективності виробництва полягає в тому, щоб на кожен витрачену одиницю ресурсів – трудових, матеріальних і фінансових – необхідно досягати максимального збільшення обсягу виробництва, що призведе до росту доходу та прибутку. Виходячи з цього, єдиним критерієм ефективності виробництва стає зростання продуктивності праці. Кількісна визначеність і зміст критерію відображаються в конкретних показниках ефективності виробничо-господарської та іншої діяльності суб'єктів господарювання.

В економічній теорії та практиці розрізняють економічну і соціальну ефективність виробництва (рис. 1.).

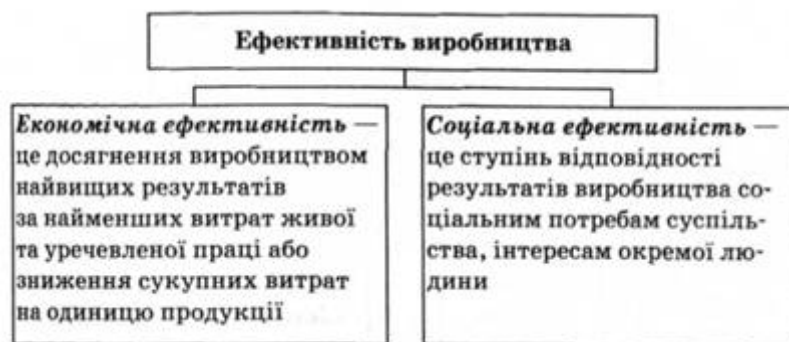

Рис. 1. Види ефективності виробництва

Для визначення ефективного використання кожного фактора виробництва окремо, застосовується система конкретних показників: продуктивність праці, трудомісткість, фондівіддача, фондомісткість, матеріалівіддача, матеріаломісткість, капіталомісткість тощо (рис.2).

Рис. 2. Показники економічної ефективності

Соціальна ефективність суспільного виробництва показує, наскільки його розвиток відповідає вирішенню своєї головної, кінцевої мети – служити споживачу, задовольняти особисті потреби кожної людини. Між економічною та соціальною ефективністю виробництва існує тісний взаємозв'язок. Економічна ефективність є матеріальною основою вирішення соціальних проблем. У свою чергу, соціальний розвиток суспільства (зростання добробуту народу, його освітнього й культурного рівня, свідомого ставлення робітників до праці та ін.) суттєво впливає на підвищення ефективності суспільного виробництва.

Варто виділити одні з основних факторів підвищення ефективності виробничої діяльності – це підвищення технічного рівня виробництва, вдосконалення процесу управління та організації виробництва. Не менш важливим є зміна обсягу та структури виробництва, покращення якості використовуваних ресурсів та інші.

Вчені виділяють три головні напрямки підвищення ефективності діяльності підприємства – організаційний, технологічний та ресурсний.

За допомогою *організаційного напрямку* шукають шляхи підвищення ефективності управління процесами, які відбуваються на підприємстві.

Організація виробничого процесу є дуже важливою складовою ефективності підприємства, а отже, і одним із резервів її підвищення. Не менш важливим є аналіз усіх визначаючих ефективність аспектів – від рівня робочого місця окремого працівника до рівня підприємства в загальному. Враховуючи специфіку діяльності виробничих підприємств особливу увагу необхідно звертати на можливості використання масового тавеликосерійного виробництва, тому що такі виробництва є більш ефективними.

Більшість українських підприємств є технологічно відсталими. Вирішення цієї проблеми особливо актуальне для сучасних українських підприємств і ця проблема вирішується в межах *технологічного напрямку*.

Проблема технологічного відставання є комплексною і має, принаймні, два компоненти: матеріальний та нематеріальний. Перший з них – це оновлення та поліпшення технічної бази, а другий – організаційно-правові проблеми. Думки багатьох економістів співпадають: щоб подолати технічне та технологічне відставання потрібно не просто перейти на сучасні технології, а й запровадити систему відносин, яка називається корпоративною культурою. Найпередовіші компанії з тривалим досвідом роботи в ринковому середовищі мають таку систему, і її треба запозичувати.

В межах *ресурсного напрямку* в першу чергу необхідно провести аналіз ефективності використання існуючих матеріальних та трудових ресурсів. При такому аналізі важливо брати в увагу рівень завантаження обладнання, структуру собівартості продукції, а також частку амортизації, матеріальних витрат, витрат на оплату праці. Всі показники варто аналізувати в динаміці, а також порівнювати з показниками найближчих конкурентів, якщо є така можливість. Швидкість обороту є найважливішим показником для оборотних фондів, отже, необхідно проаналізувати чинники які сприяють її збільшенню, зокрема такі:

- зменшення обсягів незавершеного виробництва;
- удосконалення системи матеріально-технічного забезпечення з метою оптимізації виробничих запасів;
- прискорення реалізації готової продукції (активізація маркетингової діяльності);
- зменшення обсягів дебіторської заборгованості.

Також існують інші напрямки, які збільшують раціональність використання матеріальних ресурсів. Один із них це – здійснити аналіз основних причин втрат і нераціонального використання ресурсів; забезпечити обґрунтоване нормування витрат матеріалів; організувати використання вторинних ресурсів; створити систему заохочення за економію сировини, енергії та матеріалів й відпрацювати її дійовість; акцентувати увагу на використанні сучасних високотехнологічних матеріалів[3].

Висновки. Таким чином, всебічний і глибокий аналіз виробничої діяльності підприємства дозволяє виявити визначені резерви підвищення ефективності його діяльності, як за рахунок поліпшення окремих виробничих показників, так і за рахунок оптимізації виробництва. А створення оптимальної виробничої структури підприємства – максимально підвищити ефективність, використовуючи ці резерви, що є важливим в сучасних умовах господарювання виробничих підприємств.

Список використаних джерел

1. Базилевич В. Д. Економічна теорія: Політекономія: Підручник. / Базилевич В. Д.. – К.: Знання – Прес, 2007. – 719 с.
2. Економіка виробничого підприємства: Навчальний посібник / За ред. І.М. Петровича. – К.: Знання, 2001. – 405 с.

3. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства: підручн. / С. Ф. Покропивний – [2-ге вид., перероб. та доп.] – К. : КНЕУ, 2001 – 526 с.

Андрусь О.И.

доцент ФММ, НТУУ «КПІ»

Гречухин А.С.

студент ФММ НТУУ «КПІ»

НАПРАВЛЕНИЯ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРОИЗВОДСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

В этой статье исследованы направления и пути повышения эффективности производства предприятия. Рассмотрены основные факторы и показатели, экономической эффективности функционирования производства в нестабильных рыночных условиях, а также условия роста его эффективности. Установлена связь между социальной и экономической эффективностью предприятия.

Ключевые слова: эффективность, производство, эффективность производственной деятельности, экономический рост, экономическая эффективность, социальная эффективность.

Andrus O.I., Hrechukhin A.S.

WAYS OF INCREASING PRODUCTION EFFICIENCY

This article examines trends and ways to improve the production efficiency of enterprises in Ukraine; the main factors and indicators that provide a cost-effective functioning of the production in volatile market conditions and also examined the growth of production efficiency. Conclusions were made according to the study.

Keywords: efficiency, production, efficiency of production, economic growth, economic efficiency, social efficiency.

Бахмачук С.В.
старший викладач ФММ НТУУ «КПІ»
Завалко Т.В.
студент ФЕА НТУУ «КПІ»

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНОГО ПОРІВНЯННЯ ВАРІАНТІВ СХЕМ ЕЛЕКТРИЧНИХ З'ЄДНАНЬ ТА ВИДАЧІ ПОТУЖНОСТІ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ

В даній статті розглянуті підходи до порівняння варіантів будівництва головних схем електричних з'єднань електричних станції та схем видачі потужності (СВП) електростанції при курсовому, дипломному та реальному проектуванні. Проаналізовано на скільки спрощені традиційні підходи відповідають нормативним документам та впливають на наслідки.

Ключові слова: електростанція, техніко-економічне порівняння, критерії економічної ефективності, дисконтовані затрати.

Вступ. Нагальна потреба в новому будівництві та заміні фізично та морально застарілих основних фондів в енергетиці вимагає чималих обсягів інвестицій, для залучення яких необхідно обґрунтувати їхню ефективність, можливості своєчасного повернення вкладених коштів та правильні напрями їх скерування.

Рішення про ефективність інвестицій приймається на підставі аналізу розрахунків одного або декількох критеріїв, залежно від характеру проблеми, яка вирішується.

В енергетиці України техніко-економічне обґрунтування інвестиційних проектів і вибір кращого (оптимального) варіанту з декількох розглянутих, проводиться на підставі *галузевої методики «Визначення економічної ефективності капіталовкладень в енергетику»* [1] (далі – «Методика»).

Згідно з Методикою, для проектів, інвестиції в які здійснюються за 1...2 роки, а потім протягом усього періоду функціонування показники доходів і витрат незмінні, критерії (показники) ефективності розраховуються як середні значення для одного року експлуатації. У цьому випадку мова йде про розв'язання *статичної* задачі визначення ефективності капітальних вкладень за «**елементарними**» показниками.

В інших випадках визначення ефективності капітальних вкладень слід проводити за «**інтегральними**» показниками. У цьому випадку мова йде про розв'язання так званої *динамічної* задачі.

Постановка завдання. В зв'язку з необхідністю реконструкції електростанцій та будівництвом нових, особливо когенераційних станцій та тих, що використовують відновлювальні джерела енергії (вітер, сонце, біогаз, малі гідроелектростанції) останнім часом спостерігається бум їх проектування. Як показує аналіз реальних проектів, що були у